

БУРЯАД УНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ.
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДАЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нээ гарана № 233 (14955) 1978 оной октябрин 10, вторник Сэн 2 мүнэг.

Бурадай АССР-эй Верховно Соведай Президиумэй

УКАЗ

НУХЭР М. Д. МАШАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДАЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ГУЖАН

Хүдөө ажахыда удаан саг соо аша үрэтэйгөөр хүдэлмэрилхэнэйн, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдыне бэлдэхэ хэрэгтэ габыатай байнанын түлөө, түрнөөр 50 наһа гүйсэ-лэнтэйн дашарамдуулан, колхоз болон совхозуудач хүтэл-бэрилхы кадрнуудыне бэлдэхэ Бурадай хүдөө ажахын техникумэй директорэй орлогшо нухэр Машанов Михаил Даниловичыне Бурадай АССР-эй Верховно Соведай Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурадай АССР-эй Верховно Соведай Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Бурадай АССР-эй Верховно Соведай Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Удэ хото, Соведаудэй байшан. 1978 оной октябрин 6.

ҮҮСХЭЛШЭДЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

ЯЛГАЯА ДУУЛУХЭ АРГАТАЙБДИ

Иша оной эхиндэ манайшэ коллектив өөһөдүн-дэ боломжыне хаража байхад, арбадахы жэлэй гурбадахы жэл-бэсэй шангаар худал-ахээр шаангаар тула-ахад шангаар тэмэжэ-шүндэ хэн.

КПСС-эй ЦК-гай июлин (1978 он) Пленумэй шид-хэбэри бөлүүлэн, мүн Сэ-лэнгын районы Ленинэй нэ-рэмжэтэ колхозой, Залын районы Алцагай совхозой малшадай үүсхэл дэмжжэ, манай фермынхид малынгаа үбэлжэлгэдэ эрхимээр бэл-дэхэ, үбэлжэлгын үедэ тугал олоор абажа, хайнаар түл-жүүлхэ, хү эхээр наахын тү-лөө баһал социалис мүры-сөөндэ хам оролосхо гэжэ шүндэ. Тингэжэ байша оной дүрбөдхы кварталы үлэгшэ хоёр наһа хахад соо үнээн бүриһөө 350 килограмм-наа бага бэшэ хү наажа, урид абанан социалис уяла-гаа 200 килограммаар үлүг-жэ зорилго табиабди.

ҮШӨӨ НЭГЭ ИЛАЛТА

Зунай бэлшээрин үелэ ехэ хү наахын түлөө дэлгэр-лэн мүрысөөнэй дун гаргахад, манай Анграй фермын коллектив урид абанан социалис уялага амжалтатайгаар дүүргэжэ байбди.

Татьяна Ежова гэгшэд үн-гэрлэн юэн нарын турша-да үнээн бүриһөө 2050—2250 килограмм хү наахан байна. Уусхалшад уриа дэмжжэ-шэд хү мях тушааха жэ-нилгээ түсбэ сүм дүүргээр хараална. Тодорхойлол, дүр-бэлхы кварталда үнээн бүриһөө 450 килограмм хү нааха зорилготой. Тингэжэ 1979 ондо түсбөө галуур 1000 центнер хү тушааха юм. Мүн байша ондо мях гү-дээшлүүлгэдэн социалис уяла абанан байна. Жэ-шээлбэл, «8-е марта» кол-хозой малшад адууна ма-лайнгаа нүрэг нилээд олош-оруулжа, ашаг шөмынэ гө-ритойгоор дээшлүүлэ юм. Энэ коллектив хү тушааха түсбөө 114 процент, мях 143 процент, нооно 109 процент дүүргэжэ байна.

Залын районы Торнян совхозой хаалинда гурнада хү тушааха жэлэйгэ түсбэ сентябрин 5-да дүүргэн юм. Хаалишад дунда Бурадай АССР-эй Верховно Сове-дэй депутат А. Ф. Бекетова, М. Г. Вилиткуева, С. Г. Мункуева гэгшэд түрү эргэлэ абана. Тэвээр жэлэй туршада дааж абанан үнээн бүриһөө 3000 килограмм хү нааха уяла абалтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сабжа Гомбоевна Мункуева. С. БАЛДУЕВАН фото.

УРЯА ДЭМЖЭГДЭНЭ

Нитынгээ адууна малай үбэлжэлгэ амтэй хайнаар үн-гэрлээр республика до-тороо үсхэл гарганан Зэ-дын районы Алцагай совхо-зой Сэлэнгын районы Ле-нинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад уриа хайнаан дэмжжэн манай районы «Пригородный», Калининэй нэрэмжэтэ совхозой, Са-ратовын фермын бол-лоо «8-е марта» кол-хозой хаалишад, хэршэл-дээшлүүлгэдэн социалис уяла абанан байна. Жэ-шээлбэл, «8-е марта» кол-хозой малшад адууна ма-лайнгаа нүрэг нилээд олош-оруулжа, ашаг шөмынэ гө-ритойгоор дээшлүүлэ юм. Энэ коллектив хү тушааха түсбөө 114 процент, мях 143 процент, нооно 109 процент дүүргэжэ байна.

ОЛОНОЙ ДУНДАНАА ШАЛГАРБА

Арбадахы табан жэлэй габангай ажалай гурбадахы жэлэй дүүртээр үшөө хоёр наһааа дээш саг үелэ. Теэд мүнөө Залын районы зарим малшад социалис мүрысөө үргэнээр дэлгэрүүл-жэ, гурбан жэлэйгээ түс-бэ болзорхоны урид дүүргэ-лэн тухайгаа мэдүүлэ.

Бэрхэшээлнүүдыне дабан...

Хабар, зунай үелэ сагай ударилай таармагуй бай-наһаа боложо, Мухар-Шэ-бэрэй районы «Искра» колхозой таряалан дээрэ шэниис болон бусад ороо-ното ургамалнууд оройто-жо эдлэшэн байгаа. Тин-гэжэ ажахын механизатор-нууд тарья хуряллага ур-данайһаа холо хойно эхилжэ, мүнөөшө бэрх-шээлнүүдыне дабан хүдэлмэ-рилжэ байна. Юуб гэхэдэ, зарим газарта тарьян эр-вэжэ унахай, мүн хадага-жа унагаагданан тарьяан шинг эхшэжэ байжа, удаан хатана. Эдэ бүгэдэ механи-заторнуудай хүдэлмэри-не улааруулжа, хойшо татана.

Байша ондо колхозой таряшад 4615 гектарай ороо-ното ургамалнуудыне хуряжа абахаар хараална. Мүнөө тэнэ тарьян бүх-дэ унагаагдажа, баал бол-гогдонхой. Механизаторнууд 2000 гаран гектарай баал-нуудыне сохижо, 27000 цен-тер шахуу орооно ажа-хынгаа тоог дээрэ оруулаад байна. Ингэжэ колхозни-гууд даб дээрэ гектар бү-риһөө дунда зэргээр 14 центнер тарья хуряана. Харин шэниисын ургаса гектарай 16 центнертэ хүр-гэдэнэ.

Колхозой таряшад урга-саа болонхон болзор соо гэгээтэ хорлогтойгөөр хур-яажа абахын тула соци-алис мүрысөөндэ оролсонхой. Энэ урилдаана түрүүшын үдэрнө хойшо хурялгын-транспортна гурбадахы зө-нохой гэгшүүн, үннэй ком-байнер Семен Яковлевич Стулев түрүүлэ. Дүршэл экэтэй энэ механизатор ажахынга амбатар 2481 центнер тарья алхан бай-жа. Семен Яковлевичэй со-хион тарьяанай центнерэй тоо үдэр бүри ургана.

ЭГДЭЛЭЙ ЭЭ ГАРАЖА БАЙНАБДИ

Гурбан жэлэй саана манай продуктуудыне худалдаха түсбэ дүүргэнгүй гэжэ совхоз сулаан, зүб-дэ дээрэ нэгтэнгэ бэшэ шүүмжэлэгдэлэ.

Тээнэ жэлэйгээ түсбэ дүүр-гэхын тула үшөө 644 цент-нер хү тушааха болоноби. Ингээд эрхэдээ гүрэнэй хү худалдаха жэлэй түсбэ-бэ болзорхоны урид, горитой-гоор үлүүлэн дүүргэхэ арга-тай болонхойбди.

Урид абанан социалис уя-лагына ёшоор үшөө гурбан хаалишадтай зунай бэлшээр үнэ үнээн бүриһөө 1500 килограмм хүртэр хү абажа шадаа. Тингэжэ 11 хүн — 1200 килограммаа дээш хү наанхай. Хаали-шадтай энэ амжалтаа КПСС-эй Конституциин ойн хайнэлэртэ, хүдөө ажахын хүдэлмэрилгэдэй Бүхэсоюз-на үдэртэ зорюулган байгаа.

ЛУГОВОДУДАЙ АМЖАЛТА

Болонгуудай совхозой хү-дэлмэрилшэ ула үбэлэй үе-дэ нитын мада бардан хүрэхэ үбэ тэмээд бэлдэ-хын түлөө бүхү хүсэ шада-хаа элсүүлэ ажаллана байна. Тингэжэ түсбэ-бэ болзорхоно 2209 хүр-гэ абажа түлжүүлэн, хо-нин бүриһөө 4 килограмм 600 грамм нооно хайшажа абанан байна. Гална үн-гэр-лэн гурбан жэл соо зуян хонин бүриһөө дунда зэр-гээр 124,2 хурбан абган-на, бүхү түлжүүлэгдэн хүр-гэгай шүгчүү 504,5 центнер болонхон байгаа.

ЛЕНИНСКЭ ГОЛ ЁНУУДАЙ ҮНДЭӨӨР

КПСС-эй эмхидхэлэй-пар-тиин документаудай үн-дэр хэлбэлгэн гарна КПСС-эй XXIII, XXIV, XXV сьеднүүдэй шидхэ-жэ сьеднүүд дээрэ Бржежневэй хээн эл-дэ хуряллага булгууд-тай партиан асуудал-ын гурван үрэгдэхын тула КПСС-эй ЦК-гай Пл-енум ба Секретариат-ын тогтоолууд түс-бэ дээрэ бүхэдөө, хоёр байруулагдан ору-уула.

дань бэхжүүлхэ, обществе ударнидаг партиан хүтэл-бэрин онол аргануудыне улам хайжаруулжа, парти-ан ажабайдалай ленинскэ гурим ёнонуудыне наринаар сахиха, хүдэлмэришэн анги-тай, бүхү совет ёрдагтай партиан холбоо барисаа бу-хы аргаар үрэгдэхын тула партиан баримталан бэлдү-дэг хараа болон элрхэйдэн харуула. Энэ суглуулар И. В. Напнтоновой редакцияр хэблэгдэ бэлдэгдэ.

Хэблэгдэн гараба

Бржежневэй Ваку-лин согсолбори хэ-бэраа. Азербайжа-ны Ленинэй суг-луула байрай суг-бадахын тула ЦК-гай Генеральна КПСС-эй Верхов-

но Соведай Президиумэй Ту-рүүлэгшэ Л. И. Бржежневэй Ваку (1978 оной сентябрин 18—25) ошонто тулай ма-териалууд энэ номо ороо. Согсолборине Политическэ литературын хэблэ барган гаргаа.

Заншалта нара

суглаан дээрэ элдхэл хээ. Энэ нарамнай Агууехэ Ок-тябрин Эхэ оронтой хуви-залаага хээ мүнхэдэнэ хол-боон монгол ардад нитын-политическэ ажабайдалдахы эхэ ябуулга болон гэжэ тэ-рэ тухайлан тэмдэглэгэ.

Советскэ Союзай үзүүлэг үнэн сэдхэлэй, үргэн эхэ туһаламжа ба дэмжэлтэ МНР-эй экономикын, соёл-лой бүхы халбаринуудай амжалтата хүргэлтын шид-хэхи нүхэсэл болон. СССР-эй туһаламжаар тогтоолон байгуулагданан предпри-ятинууд ба ажахинууд мүнөө промышленна бүхы продук-

ХАНИ БАРИСАНАЙ, АХА ДҮҮГЭЙ ХОЛБООНОЙ БАЙНДЭР

Хань хани барисанай музей энэл үдэр түрүүшын хараг-шадые угтанан байна. Тэр-нэй экспозици хамтын тэм-сэлэ ба ажалай зуун таб-гаран жэлэй замые, Росситай Армение холбодог экономи-ческа ба соёлый харилсаа-нуудыне элрхэйлэн харуула.

России Федерациин уран зохёлшод Армениян студен-тнэй үмэнэ зохёлнуудда унаша. Олон литераторнууд «Номой баазарнууд» ха-баада. Тэндэ РСФСР-эй хэ-бэлүүлэгч барлан иргэнан муууд олоор табидаханай байба.

КУЙБЫШЕВСКА ТАРЯШАДАЙ ХУБИТА

Куйбышевска областин таряшад гүрэндэ тарья ху-далдаха социалис уяланууд-да амжалтатайгаар дүүр-гэжэ байна. Эдэнэр Эхэ оройнойгоо амбатар мил-лион 900 мянган тоноо гэхэ хурбан хурбан тоноо гэхэ Энэ амжалтан — манай пар-тиан аграрна политикын сэхэ шууд бөлүүлэнэй, га-зар тарялангай шагнарай, таряшадай мэргэжэл ша-дарин дээшлэлнэй үрэ дүн болон. Хүдөө ажахын ур-гамалнуудыне тарьяа ургуу-лахы түрү технологи нэбтэ-рүүлэн дэлгэрүүлхэ ба агро-техническэ бүхы онол арга-нууд ажахынуудта тон бо-гонихон болзор соо бэлдү-лэгдэнэ байна. Газарай хүрхэндэ үнэгэршэ жэл-нүүдэйгээ эхэ наг шэжэ ба минеральна үтэгжүүл-гүүд оруулагдаа.

Хурялгын үедхи мүры-сөөе коммунистууд толгой-лоо. Жэшээлэн хэлбэл, Большешечеринскэ районы «Лушицкий» совхозой А. Брагний зүно «Нива» гэ-жэ дүрбон комбайнаар се-

зон соо 105 мянган центнер тарья сохижо тушаанан бай-на. Большешечеринскэ райо-ной Фрунзын нэрэмжэтэ совхозой А. Панаринэй зө-ногой сьедто 101 мянган центнер тарьян бэшгэлэн-хэй. Областэ доторхи хурял-гын 1500 гаран комплекс, отряд ба зүнонуудай олон-тин аграрна партиан, парти-номосольско бөлгүүд тог-зар тарялангай шагнарай, онол арга ажахынуудта үр-барин дээшлэлнэй үрэ дүн болон. Хүдөө ажахын ур-гамалнуудыне тарьяа ургуу-лахы түрү технологи нэбтэ-рүүлэн дэлгэрүүлхэ ба агро-техническэ бүхы онол арга-нууд ажахынуудта тон бо-гонихон болзор соо бэлдү-лэгдэнэ байна. Газарай хүрхэндэ үнэгэршэ жэл-нүүдэйгээ эхэ наг шэжэ ба минеральна үтэгжүүл-гүүд оруулагдаа.

Партийна ажабайдал: марксистско-ленинскэ хуралсал

ДЭЭДЭ ХЭМЖЭЭНДЭ...

Республикын промышлениа предприятинуудта, транспорт ба барилгын организацинуудта, эмхи зургаануудта хүдэлдэг коммунистууд, комсомолшудай политическэ, экономическа хуралсалда шэнэ жэл эхилээ. Энээндэ партийна организацинууд урдыкниаа найнаар бэлдэһэн байна. Эрдэм мэдэсээ дээшлүүлжэ хүнүүд тодорхойлодогон, пропагандастнуудай семинар үнэргэгдэһэн юм.

Тическэ нэгэ семинар хүдэлжэ юм. Хуралсалда шэнэ жэлдэ муу бэшээр бэлдэбди. Нелондойнихоо нилээд олон хүн эрдэмдэ дээшлүүлжэ шиндэнхэй. Теоретическэ талаараа найн бэлдэлтэй хүнүүд пропагандастнуудар баталаага, гэжэ тус управленин партийна эхин организацин секретарь Н. А. Поллевин хөөрэнэ.

Дурсагдаһан управленидэ эмхилдэгдэһэн теоретическэ семинарай түрүүшын хэсхэл болоо. Эндэ хамтадаа 24 хүн хурана. Төлөнөр булдаа управленин хүтэлбэрилгэлдэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилгэлдэ юм. Олонхын лээдэ эрдэмтэй хүнүүд. Управленин диспетчерскэ албанай таһагай начальник З. Г. Николаева пропагандастнар баталагдахай. Энэ нүхэр партийна лабаранда харюусалгаатайгаар хандалаг, найн дүрлэлтэй хүн гэжэ гансата ойлгохоор.

Семинарай түрүүшын хэсхэл дээрэ КПСС-эй Центральна Комитетдэй июлиин (1978 он) Пленумдэй дунгуд тухай нүхэр Николаева тодорхойгоор шагнашадта хөөрбэ. «КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленум — коммунизм байгуулгын түлөө тэмсэлэй түхэтэ шата муу», «Партийн аграрна политика бөөлүүлэгдэнэ» гэнэн асуудалнуудар ноирхолтой хөөрэлдэн болоо. Пропагандаст З. Г. Николаева хэсхэлдэ найнаар бэлдэжэ, партиин ЦК-гай Пленумдэй дунгудай республикын хүдөө ажамхын хүтэлбэрилгэлтэ тухай тоо, баримтануудтай нягта холбоотойгоор хөөрэнэ байна. Хуралсалда хабаалгахай. Улаань ноирхон асуудалнуудта гүйсэд найн харюу абаа.

Пропандаист З. Г. Николаева тусхай таблица-схемэ бэлдэ. Тэндэнь манай ороной хүдөө ажамхын 1965—1977 онуудай туршдаа хүтэлбэрилгэлтэ тухай гол дунгуд харуулагдан байна. Хэсхэлэй түгсхэлдэ шуудлаха зохолонудтайн хурагшалье танилсуулаа. Ингэжэ теоретическэ семинарай түрүүшын хэсхэл эмхилхэлэй дээдэ хэмжээндэ үнэргэн байна.

1977 ондо хүдөө ажамхыда техника бүтээсэ экзэйтэйгээр ашаглаха талаар амжалта туйлаһанайн түлөө СССР-эй арадай ажамхын туйлаһануудай выставкин Главна комитет 1978 оной СССР-эй ВДНХ-да хабаадагшадые выставкин медальнуудар шагнаха гэжэ тогтообо.

АЛТАН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Манзарханов Андрей Михайловиче — Түхэнэй район Ленийн нэрэмжэтэ колхозой тракторист-машинист; Рыков Иван Сергеевиче — Кабанскын районий Кабанскын шубуунай фабрикийн тракторист-машинист.

БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Ойров Анатолий Дамбу-Дугаровиче — Улаан-Уднын Ойронгын совхозой шофер; Корнаков Владимир Трифоновиче — Прибайкальскын районий «Зырянский» совхозой тракторист; Базаров Василий Цыренжаповиче — Захаанай районий Михайловкын совхозой электромонтер; Синошкин Николай Николаевиче — Хаяттын «Дружба» колхозой шофер; Хобраков Даша Монголвиче — Хурамхаанай районий Могойтын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй мастер-барилгаша; Эрдынеев Бальжинма Очировиче — Яруунын районий Яруунын совхозой тракторист; Очиряков Павел Григорьевиче — Улаан-Уднын Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажамхын монтер.

Зурагшан

ОРОЛДОСОТӨЙ АЖАЛАЙ ҮРЭ ЕХЭ

Таанадта нэгэл юумэ харуулаха наһаатай ябанас, гэжэ Александр Павлович биднине адалган хараад байба. — Нелондой туршалга хэжэ эхилэ һэмди, ошожо үзэл, — гэб. Заха хизааргүй үргэн толин дундур нилээд яоба, хадаглагуй таряндаа дүтэлжэ эрбэбди. Үндэр гэшгын голоомотой, нөөм утатай, томо хоолдотой, жэгдэ найнаар ургана алган шаргал тарзан намарай шанаа һалхинда долгионтон байба. Нөгшье буртат ноогоон харгалдагуй. Захын хирхэг халаатай.

Тэрэ үдэр халхитай, хүйтэн байгаа. Поли дээгүр ябаһаар, тарья хурьяжа яобан комбайнернуудтай уулажа, хөөрэлдээр нилээд удаан болоһонон байгаабин. Тоог дээрэ эрэмсээрээ, дулаасаха гэжэ харуулай бмшхан гэртэ орободи. Хэншье угы. Яаралгүйгээр, тамхя татажа луунабин.

Хүдөө ажамхын дээдэ хургуули дүүргэһэнэйгээ үнүүлээр хэдэн жэлэй туршдаа Дзержинскийн нэрэмжэтэ совхоздо хүдэлжэ һэм. Нэгэтэ энэ ажамхыда эржэ, ахамад агроном боло гэхэлэнь арсаа һэм. Энээндэ олон шалтаган байһан юм. Посельбэдэ түбхи-нэнэн, хүн зоноороо танилса-ла, бэе бэеэ найн чаджэ боло-лон дээрһээ, тэндэһээ эржа-ража ошохон бэрхэтэй шэнгэ-й ханагдаа бэйлэй. Газар тар-ьяалаггаа найжаруулжа, Үр-эжэһын дээшлүүлхын тула шадхаа зэргээрээ оролдог-доо, юу хээн хэгдэһэ нааб даа. Эхилһэнээ захадань хүр-дэ гэхэ хүсэл баял байһан юм.

Мүнөө жэлэй хүйтэн, оройтоһон хабар, зунай ган гасуур манай республикын ню-тэ бүхэниэ дайража, нилээд эхэ бэрхшээлүүдые уша-рууланһын хүн бүхэндэ мэ-дэжэ. Теэд нима хүндэ хүр-шүр жэлдэ охин-булагыйд муу бэшэ ургаса ургуулаха шадхаа бушу. Дунда эрээрэ гектарай 15—16 центнер ху-рьяжа абаа. Хоёрдотой оро-лоһонинд нэгэ зарим поли-нуудһаа 23—24 центнер оро-лоһоо сохижо суглуулаһа-ныннэ тэдэнэй эршэгэй, эс-шэ сусаагүй ажалал эли тодо гэршэ болоно бэшэ аал. Һүүлдэ мэдээлэлһинэй, манай харгалша тэрэ полиин гектар бүхэнһөө 28 центнер «Бурят-ская-34» гэжэ сортын эрхим шанарай ороһон өбтәһан байгаа. Бүхэ дээрэ 40 мянган центнер тарьян мүнөө тоотто ороод байхай. Урда жэлүүдэйхид ороһодо, эхэ хожом хурялгалдаа ороо-шье, энэ ажал хүдэлмээр эмхи гуриятгайгаар, үндэр бүтээсэтэйгээр эмхилдэжэ шадхаа. Нимэ эхэ ган гасуур-тай жэлдэ эды шэнээн ороо-ло тарья хуряһан ажамхы үсөөхэн байха.

Энэманай «Бурятская-34» гэжэ сортын шинисэ гэхээ. Найнайл, 1977 ондоо республикыннай ахамнуудта таригдага болоо юм. Нелондо Калининэй нэрэмжэтэ колхозоо нэгэ багхан үрнэ абажа, 20-өд гектар тарил, гектар бүринһөө 30 центнер ороһоо абаа һэмди. Харин мүнөө жэлдэ өөһэднүүгэ үр-нөөр 100-гад гектар газарта тарилга хөһөнэй, энэл даал 26—27 центнер гараха зэргэтэй гэжэ багсаанбди, — гэжэ тэрэ тарьянай дунда орожо, хэзэн хоолос бутарга-жа, ороһыншэ манда харуул-ба. Бэлсэгэр томонуд, хүсэд эдешшэжэ хатаһанан ороһо-нуудые алыган дээрэ бар-һан агроном омог байртай-гаар хөөрөөгөө үргэлжлүүл-жэ.

Тингэһээр байтарнай тоог дээрэ хүдэлжэ байһан хүдэл-мэришдэ орожо, манай хөө-рэлдөө таһалдуулба. Ахамад агроном ямар полиин тарья хатааха, алинын түргэн сөөрлөжэ, үрнэ хүрэгтэ болгохо, хаана тэрнээ ха-дагалха гэжэ мэтэ залза заа-гаһаар хөлжэ бмшхынэ хар-ахадаа, залуу мэргэжэл-тын дүй дүршэлтэй, хэһэн анилаа хүсэд найн мэдэхэ байһыншэ тухайлаар байгаа һэн.

Хөёр жэлһиншэ богончи-лон саг ха юм даа. Тингэбэ-шье Александр Павлович Степанов түрүүшын үдэрөө өхилжэ, газар тарьяалангай үржэл найжаруулжа, үндэр баян ургаса абахын тула бү-хэ хүсэ шадлаа, дүй дүрш-лөө зориулаһан байна. Сүхэ голэй зүүн бөөр абаһан хүн шара элһээр хушаданан үр-гэн эхэ талуудые хараһан байгаа ёһотой. Үржэл бага-тай, зунай халуун ырандаа тамгүйгээр халашадаг, эхээр

п. ЛОПОВ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Александр Павлович Степанов шонэ сортын шинисэ ур-гуулаһан поли дээрэ (1978 оной сентябрь) оной сентябрь. Ц. ЦЫБИКОВЭЙ ФОТО. Бэшүүрэй район.

ЭЭЛЖЭЭТЭ 18-ДАХИ ХЭБЛЭЛХЭЭ ГАРАА

КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагай үмөншөө һарадаа хоёр дахин гарадаг «Агитаторай блокнотод» 18-дахин номер хэблэгдэжэ, уншадтаа эльгээгдэбэ.

«Социалист демократизмын бөөлэл» гэжэ партиин обкомой лектор Ю. Болдоновой статьягаар энэ номер нээгдэнэ. Энэнь ССР Союзай шэнэ Конституциин баталагдаһаар түрүүшын жэлэй ойдо зориулагданхай.

ҮРЭЖЭЛТЭ ГЕКТАРНУУД

САРАТОВ. Тарьягаа хурьяжа дүүргэһэнэйгээ һүү-дээр просо хаджаа абаһын тула областин колхоз, совхозууд хэдэн үдэр соо һахы халаг хүдэлжэ ушартай боло-бо. Унагаарданан баалуудай эхэни хубинь суглуулдаг-дан сохигдоо. Тингэжэ 300 мянган тоно сохигдоһон бай-на. Энэ жэлдэ Саратовска обла-стыдо 400 мянга шахуу гектар талмайда нимэ урга-мал тарилга һэн. Гол түлбэ «Волжское-3» сортын үр-нөөр гарилга хэгдэжэ. Энэ жэлдэ просо муугаар ургаа

гэжэ үннэй тарьяадай хэл-сээшье наань, Краснокутска, Сөгельскэ, Федоровско рай-онуудтай тарьяалд гектар бүриһэ 20 болон тэрэнһээ дээшэ центнер ороһоо ур-гуулжа абаа. Просо тари-жа ургуулагда дүй дүрш-лэтэй ажалалд бүрү центер үр дунгүүдые туйлаа.

Энгельскэ районий XIX партсээдын нэрэмжэтэ колхоздо СССР-эй Гүрэнэ шан-гай лауреат Социалист Ажа-лай Герой К. Овсянниковын бригада гектар бүриһөө 38 центнер ороһоо хурьяжа аба-

байна. Энэ жэлдэ просын центнер бүхэниэ ажаһыда 5 түхэрнэй сөбөр слэо үгэ-жэ юм. Хара тарья, ешимэн ба шени-сэһе гүрэндэ худалданан-дал алли, XIX партсээдын нэрэмжэтэ колхоз просо бэл-дэхэ талаар дээшлүүлэгдэ-һэн уялануудһаа нэрэртэй со-лолотойгоор дүррэгэ. Дүн хам-та 60 мянга гаран центер гэхэ үг. али урда тээнэ та-раалгаданһаа хурагуй хэ үргаса элеваторта эльгээгэ.

1978 ондо СССР-эй ВДНХ-да ХАБААДАГШАДААР БАТАЛАГДАНА БУРЯДАЙ АССР-ТЭ ТЕХНИКЭ БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭ АШАГЛАХА ТАЛААР ХҮДӨӨ АЖАХЫН МЕХАНИЗАТОРНУУДА БҮХЭСӨЮЗНА КОНКУРСДА ИЛАГШАДЫЕ ШАГНАХА ТУХА

1977 ондо хүдөө ажамхыда техника бүтээсэ экзэйтэйгээр ашаглаха талаар амжалта туйлаһанайн түлөө СССР-эй арадай ажамхын туйлаһануудай выставкин Главна комитет 1978 оной СССР-эй ВДНХ-да хабаадагшадые выставкин медальнуудар шагнаха гэжэ тогтообо.

АЛТАН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Манзарханов Андрей Михайловиче — Түхэнэй район Ленийн нэрэмжэтэ колхозой тракторист-машинист; Рыков Иван Сергеевиче — Кабанскын районий Кабанскын шубуунай фабрикийн тракторист-машинист.

БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Ойров Анатолий Дамбу-Дугаровиче — Улаан-Уднын Ойронгын совхозой шофер; Корнаков Владимир Трифоновиче — Прибайкальскын районий «Зырянский» совхозой тракторист; Базаров Василий Цыренжаповиче — Захаанай районий Михайловкын совхозой электромонтер; Синошкин Николай Николаевиче — Хаяттын «Дружба» колхозой шофер; Хобраков Даша Монголвиче — Хурамхаанай районий Могойтын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй мастер-барилгаша; Эрдынеев Бальжинма Очировиче — Яруунын районий Яруунын совхозой тракторист; Очиряков Павел Григорьевиче — Улаан-Уднын Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажамхын монтер.

1978 ондо СССР-эй ВДНХ-да ХАБААДАГШАДААР БАТАЛАГДАНА БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТҮРҮҮШҮҮЛЫЕ, ҮЙЛЭДБЭРИН ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР

1977 ондо хүдөө ажамхын үйлэдбэринэ хүтжөөхэ талаар амжалтануудые туйлаһанай, мүн хүдөө ажамхын талаар СССР-эй ВДНХ-да хабаадагшадые шэлэхэ гурим, дунгудые бөөлүүлһон тушаа СССР-эй арадай ажамхын туйлаһануудай выставкин Главна комитет тогтоол абаа. Тингэжэ 1978 ондо СССР-эй ВДНХ-да хабаадагшадар баталагдажа, выставкин дипломуудар, медальнуудар шагнагдаа гэбэл:

КАБАНСКИЙ РАЙОНЬОО Хоёрдох шатын дипломоор Кабанскын район МҮНГЭН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Берешников Александр Степанович — КПСС-эй Кабанскын районхой нэгэдэхи секретарь; Давыков Александр Александрович — Кабанскын райгүйсэдкомой түрүүлгэшэ.

БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Коршунов Виталий Михайлович — Кабанскын райгүйсэдкомой хүдөө ажамхын управленин ахамад агроном; Гришова Александра Григорьевна — Кабанскын райгүйсэдкомой хүдөө ажамхын управленин экономист; Соколов Григорий Иванович — Кабанскын райгүйсэдкомой хүдөө ажамхын управленин инженер-землеустроитель.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ РАЙОНЬОО АЛТАН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Калашникова Антонина Платоновна — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой шубуушан. БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Базарсаева Балмасу Солмоновна — Суултын колхозой тугалшан; Алексеев Нестер Едулович — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод. БЭШҮҮРЭЙ РАЙОНЬОО БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Коротова Дора Трофимовна — Дзержинскийн нэрэмжэтэ колхозой хаалишан; Гармаева Дулма Гармаевна — Бэшүүрэй совхозой хаалишан; Дармаева Сымбидма Токтохоевна — Болом совхозой тугалшан; Кузнецов Пётр Павлович — Бодонгуудай совхозой тугалшан.

МҮНГЭН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Чечкин Василий Евграфович — Кабанскын шубуунай фабрикийн һу хаалин фермые даагша; Аверина Нина Арсентьевна — Кабанскын шубуунай фабрикийн хаалишан.

БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Клементия Валентин Герасимович — Байгалай туршалга-үйлэдбэринэ ажамхын бригадир; Чечкина Надежда Иосифовна — Кабанскын шубуунай фабрикийн хаалишан; Орлова Александра Антоновна — «Шергинский» совхозой гахайшан; Хамуева Ирина Егоровна — Ойморой совхозой гахайшан.

ЯРУУНЫ РАЙОНЬОО МҮНГЭН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Дугаров Нима Цыбенович — «Коммунизм» колхозой малшан; Ширалов Цырен Цыбыкович — «Коммунизм» колхозой малшан. БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Эрдынеев Хандала Гармаевна — Яруунын совхозой хаалишан; Бадмаев Цыбыкжап Базарович — «Победа» колхозой хонишон.

ТҮНХЭНЭЙ РАЙОНЬОО МҮНГЭН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Капхаров Доржо Дармаевич — Саянайн совхозой хаалишан; Мянжав Содном Сыренович — Туранай совхозой малшан.

ПРИБАЙКАЛЬСКИЙ РАЙОНЬОО БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Красовская Любовь Денисовна — «Прибайкалец» колхозой тугалшан; Спирина Ирина Николаевна — «Прибайкалец» колхозой тугалшан.

ХЭЖЭНГЫН РАЙОНЬОО МҮНГЭН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Корнеев Петр Васильевич — «Первомайский» совхозой мал адуулагша. БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Шагжиев Дамба-Дугар Сандыкович — Худанай совхозой мал адуулагша; Эжиков Балма Цыренжапович — Хэжэньгын совхозой хонишон.

ЗАХААНАЙ РАЙОНЬОО БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Будаев Алексей Базарович — Харатайн совхозой малшан; Бадмаев Цыремпил Дабасанович — Харатайн совхозой хонишон; Охьянова Санжип Бадмаевна — Санагын совхозой малшан; Дымьрылов Николай Цыреторович — СССР-эй жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой малшан.

ХУРАМХААНАЙ РАЙОНЬОО МҮНГЭН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Бадмаева Цыбыкжап Аюшеевна — Гааргын совхозой хонишон. БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Бальчинов Радна Намжилович — Гааргын совхозой малшан; Лыгденова Очирма Яхановна — Аргатын совхозой малшан. СКОТИМПОРТЭЭ Эрзиков Анатолий Фелорович — Скотимпорт Улаан-Удын конторын директор; Балдин Николай Владимирович — Скотимпорт Улаан-Удын конторын баазые даагша; Фирсов Виктор Сергеевич — Скотимпорт Улаан-Удын конторын мордой пунктые даагша; Сутурин Иван Артёмович — Скотимпорт Улаан-Удын конторын тэжээл бэлдэхэдэ бригадын бригадир.

БАУТЫН РАЙОНЬОО БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Березовская Нина Пантелеймоновна — Амаладай совхозой тугалшан; Степанов Леонид Петрович — Джилиндын совхозой адуушан.

АХЫН РАЙОНЬОО ХОЕРДОХИ ШАТЫН ДИПЛОМООР, УАЗ-46-Ы ТҮХЭЛЭЙ АВТОМОБИЛЬ ШАНТАЙГААР «50 лет Октября» колхоз. МҮНГЭН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Нальханов Аюша Пунсыкович — «50 лет Октября» колхозой түрүүлгэшэ.

ХУРАМХААНАЙ РАЙОНЬОО БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Бадмаева Цыбыкжап Аюшеевна — Гааргын совхозой хонишон. БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Бальчинов Радна Намжилович — Гааргын совхозой малшан; Лыгденова Очирма Яхановна — Аргатын совхозой малшан. СКОТИМПОРТЭЭ Эрзиков Анатолий Фелорович — Скотимпорт Улаан-Удын конторын директор; Балдин Николай Владимирович — Скотимпорт Улаан-Удын конторын баазые даагша; Фирсов Виктор Сергеевич — Скотимпорт Улаан-Удын конторын мордой пунктые даагша; Сутурин Иван Артёмович — Скотимпорт Улаан-Удын конторын тэжээл бэлдэхэдэ бригадын бригадир.

БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Арузаев Мэлс Ошорович — «50 лет Октября» колхозой малшан; Шареев Владимир Цыденович — «50 лет Октября» колхозой малшан; Талхаров Михаил Соктоевич — «50 лет Октября» колхозой малшан; Нахандаков Базар-Сада Цыреторович — «50 лет Октября» колхозой малшан.

УЛААН-УДЫН РАЙОНЬОО ХОЕРДОХИ ШАТЫН ДИПЛОМООР, БИБЛИОТЕКЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР «Пригородный» совхозой овоц ургуулагд отделеви. МҮНГЭН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Налетова Нина Николаевна — «Пригородный» совхозой овоц ургуулагд отделеви эрхилгэшэ. БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Максеева Ефросинья Лазаревна — «Пригородный» совхозой теплицэдэ хүдэлмэрилгэшэ; Загузина Валентина Владимировна — «Пригородный» совхозой теплицэдэ хүдэлмэрилгэшэ.

СЭЛЭНГЫН РАЙОНЬОО БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Власова Мария Ивановна — Кировэй нэрэмжэтэ совхозой хаалишан. ГҮРЭНЭЙ КОИЮШНИЦАА Савжиев Нимажап Нагимтович — Бурядай нэв коиюншын директор; Штейнберг Эммануил Григорьевич — Бурядай гүрэнэй коиюншын ахамад зоотехник; Убева Галина Ватуевна — Бурядай гүрэнэй нини ветврач. ХОРИН РАЙОНЬОО МҮНГЭН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Тынганов Карп Манхаевич — Хорин совхозой нишон. БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Доржиева Галина Дубшановна — Анагай совхозой хонишон; Никитина Ульяна Николаевна — Дээдэ-Талайн совхозой тугалшан. Гатаева Бальжит Доржиевна — «Георгий» совхозой хонишон.

БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Васильева Маланья Федоровна — «Маяк» колхозой тугалшан; Соколов Емельян Минаевич — «Маяк» колхозой хонишон; Соина Вера Павловна — ан үсхэбэрилдэг «Забайкальскый» совхозой зоотехник; Скочнев Антонина Алексеевна — ан үсхэбэрилдэг «Забайкальскый» совхозой ан үсхэбэрилгэшэ; Копылова Екатерина Кузьминична — ан үсхэбэрилдэг «Забайкальскый» совхозой ан үсхэбэрилгэшэ; Гоч Александр Трофимович — ан үсхэбэрилдэг «Забайкальскый» совхозой ан үсхэбэрилгэшэ.

ЭДЭН РАЙОНЬОО АЛТАН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Цыремпилова Цыренханда Цыреновна — «Коммунизм» колхозой хонишон.

ХАЯТТЫН РАЙОНЬОО МҮНГЭН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Доржиев Бато Тучинович — Хүдэрнин совхозой говод. БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Кожия Пётр Самулович — Хаяттын совхозой нишон; Намтаева Цындьма Гомбоевна — «Дружба» колхозой тугалшан. БАГААМАН РАЙОНЬОО БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Раднаев Цырен Ринчинович — Халгашын совхозой луговод.

ХАЯТТЫН РАЙОНЬОО МҮНГЭН МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Доржиев Бато Тучинович — Хүдэрнин совхозой говод. БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Кожия Пётр Самулович — Хаяттын совхозой нишон; Намтаева Цындьма Гомбоевна — «Дружба» колхозой тугалшан. БАГААМАН РАЙОНЬОО БРОНЗО МЕДАЛЬ, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР Раднаев Цырен Ринчинович — Халгашын совхозой луговод.

УХИБУУДЭЙ ДУРАТАЙ ГЭР

ТУУЛИН нага гүй-
лүүддэ хүмүүжүүл-
гэе зургаанууд гэхэ
ясниуд, саадуд
ясни-садууд хүүдэ
дугаа хүүдэ үедэ оло-
лхууриуудтаа үедэ
ясни-садууд хүүдэ
Баганууд хүүдэдтэй
ухибууддэ тэндэ
өөдөө ийгитын үй-
дөөдө хабаадаха дүүрэн
байна.

табалга руу шагаахадамнай,
хэмбэгэрэн тархитай, орд-
ше, буряадше багашууд
эхэ тэнхуэнүүд уитажа
хэбтэ хэн.

Тус ясли-садта нага на-
наарнь илгэһан бүлгүүд
үгы юм. Багашуудай болон
ахамад наһанай гэхэ гү,
али яслини ба саадай —
хоёрхон бүлэг биш. Бага-
шуудай бүлэгтэ хоёртой,
хоёр хахадтай, гурбатай
ухибүүд ородог. Ахамад на-
һанайхидай бүлэгтэ — 3, 4,
5 наһанан.

Петрушка, Буратино бо-
лон хүүдэдтэй дуратай геро-
нуудай томо дурсанууд ха-
нада гоёр зурагтай. Ухи-
бүүдэй хубсааха үлгэдэг
шавханууд өөр өөрын
тэмдэгтэй.

Ясли-садай хүмүүжүүл-
гэдэй зорилго хадаа ухи-
бүүдэ ийгитал дарауула-
гүй, садхалан байлгах гэр-
нэн бэшэ юм. Багашуудай
ухан бодолыс хүгжөөх
хэрэгтэй. Тэрэнэй тула ухи-

бүүдтэ онтохонууде унша-
жа, хөөржэ үгэхэ, зураг
зуруула, пластлинээр энэ-
тэрэ юмж хүдэхэ хэрэг-
тэй. Гадна саадай бүлгэ-
гэй ахамад наһанай хүүгэдэ
тоо тоолуула хургаха шу-
хала. Тэрэ зорилгоор хү-
мүүжүүлэгшэд үзүүлбэрин
элдэб зүйлнүүдэ өөһдөө
бүтээдэг. Жэшэе, талхан
даһан хоёрор фруктуу-
дыс, хилээнэй зүйлнүүдэ
хээд, лагаар шэрэхэднэ,
эхэ зонхон юмжнүүд бо-
лоһон байна.

Эндэ мэргэжэлэй талаар
бэлдхэлтэй хүмүүжүүл-
гэд хүдэлдэг. Н. Москви-
тина, А. Н. Карела гэгшэд
Улаан-Удын 2-дохи педуци-
лицида хуржа, хүмүүжүү-
лэгшэд боложо гараһан юм.
Э. С. Номтоева педисти-
тудта, Л. А. Климова 2-до-
хи педуцилицида зоочоор
хурана. С. Р. Цыренжапо-
ва 10 класс дүүргэһэн, мэр-

«Коммунизм» той түб Ульдергэ буу-
тениэ ясли-сад ба-
нар уншье болоогүй,
де холын гүүртэдэ,
архивүүддэ хүдэлдэг
хүүдэдтэй түрэл
болонхой. Малша-
рын ухивүүд бүхлэй
ор эндэ байдаг. Бүхэ
50-иад ухивүүд ясли-
садга юм.

гэжэлэ дэшилүүлгын кур-
сада хураһан байна. Ясли-
садыс дагша А. Ч. Цыде-
нова хургуулида олон жэлдэ
басилһан, пединститут
дүүргэһэн мэргэжэлтэ.

Санитария нийнүүдтэй Ва-
лентина Доржиева, Донсэма
Ринчинова гэгшэдшье хургуу-
лини нага гүйсөөдүй хүүгэ-
дэ хүмүүжүүлдэг эмхи зур-
гаанда хүдэлхэ мэргэжэлтэ-
дэ бэлддэг медицинакис
курсада хуржа байһанаа,
эндэ практика гаража байн-
хай. Тэрэнэ дүүргэхэдэ
эржэ хүдэлхэ хүсэлтэй.

— Энэ ясли-садыс хэн
баруулааб? Таанар хэндэ
мэдлэгтэйбта? — гэжэ Анна
Чимитдоржиева Цыденова-
наа асуухада хэлэбэ:

— Энэ ясли-сад колхо-
зой зөөрөөр бодхоогдоо юм.
Түрүүлэгшэ Леонид Цы-
гевич Цыдыпов эгэ орол-
доло гарһан байна. Уль-
дергын сомоной Советэй
түрүүлэгшэ Сергей Анто-
нович Бахлаев анхандаа
өөрөө багша абһан хүн ха-
даа багашуудыс хүмүүжүү-
лдэг эхэ анхалар хандуул-
даг, али болохоор лэ биднэ-
дэ тувалдаг гэгшэ. Бидэ
арадай гэгээрэлэй табгата
мэдлэгтэйбидэ, бүхэ гарга-
шамнай гэгдэхэ үгтэдэг,
— гэбэ.

Хуралсадай жэлэй эхил-
хэдэ, хүмүүжүүлэгшэд хоёр
ухибүүдэ нэгдэхэ, 6 бага-
шуудыс бэлдэхэлэй класста
үдшөө.

Ц. ДОНДОГОЙ.
ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1.
Хүүгэдэй үдэрэй нойрсолгын
үедэ. 2. Уятажа болоод,
гар, нуураа угаахада гоё.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

ШАХАРДУУ БАЙДАЛ НУЛАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Шахардуу байдал нуларуулгыс бэ-
хижүүлхэ, гүрэнүүдэй хоорондын харил-
саае гүнзэггүрүүлхэ хараа болоннууд
уласхоорондын экономикакса харил-
саае үргэдхэлтэй нягта холбоотой юм.
Социалис болон капиталис гүрэнүү-
дэй али алиндан ашатай туһатай эко-
номикаса харилсаанай үнлэнэ ху-
ниес таһалдуулаха гэжэ баруунай ор-
онуудай хархис хүснүүдэй хэдэ орол-
дожо байгааһе наань, үнэгэрэн до-
лоон хоной үйлэ хэрэгүүд шахардуу
шанга байдалай эрхэ бэшэ нуларуула-
дажа байһыс элрхэйлэн харуула.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа хол-
бооны асуудалнуудар нинтэ Европын
зүблөнэй Түгсэхэлэй актын гол дүри-
мүүдэ болото байдалда бөөлүүлхэ
талаар Советскэ Союзай ба бусад со-
циалис оронуудай үсэд нэтэрүү орол-
долонугуудай ашаар энэ түбдэ шахар-
дуу байдал нуларуулгала аша үрэ эхэ-
тэй дүнгүүд туйлагдан байна. Һүүлэй
жэл хахадтай турша соо СССР-эй Ан-
глитай тогтоһон худалдаа наймаанай
хэмжээн — 40 гаран, Францитай —
25 шахуу, Австритай — 17-хоо үлүү
процентээр нэмэ.

Ливанай Компартийн генеральна се-
кретарин орлошо Ж. Хаун энэ аюул-
гын бодото удхыс элшэлхэдэ, тэрэ
«Кэмп-Дэвидтэй зүблөнэй шийдхэбэ-
ринүүдэ дүүргэлтэ болгон хэгдэ»,
«Ливанай хэрэгүүдтэ Израилин ха-
мааралсалгыс хуулида болгохо», «Ли-
вандахи байдалыс, шийдхэлгэдэ Епи-
педьс хабаадуулаха зорилготой байна
гэжэ тэмдэглэе. Импералис бүхэ тү-
сбүүдтэл ади, США-гай дуралхал
зэбсэгтэ хөмөрөө зуршилдөөнүүдэ,
шуһа адхаралгата даһэ байлаанууд-
һаа олоо юмж Ливанда асаржа шада-
хгүй байна гэжэ Хаун мэдүүлэбэ. Ли-
ван арад энэ дуралхалыс орн таһа
буруушажа, өлөнэй дотоонин хэрэгүү-
дтэ хамааралсалгыс болуула эрилтэ
табина.

Ливанай нийслэл хотын бүхэлн квар-
талнуудыс үнэгэрэн тоборго болголо,
хэдэн зуугаад хүниэ алагла, олон мян-
гаад хүниэ шархатуула — эдэ бү-
гэдэ араб арадуудта эсэргүүгээр, Па-
лестинийн эсэргүүсэлгын хүдлөөнэ
зурюугээр, Дугын Зүүн зүгтэй түрүү
үзлэгтэй өһо гуримуудта эсэргүүгээр
Кэмп-Дэвидтэй үүдхэгдэһэн үгсөөнэй тү-
рүүшын дүнгүүд болоно. Бейруттэ па-
лестинийнхидэй ажалууһан кварталнуу-
дыс хархис хүснүүдэй эгэ буураг
буудаж, Палестинийн сүлөөлжэ эмхин
зэбсэгтэ подразаделенинүүдэ хөмөрөө
зуршилдөөндэ татажа оруулхыс нэ-
дэнэ.

Ливанай национально-патриотическа
хүснүүд имперализмын хорото муу-
хай аюулгануудта шийдхэхэ харюу
сохилто үгэжэ, шуһа адхаралгата даһэ
байлаануудыс болуула эрилтэ табина.

БЛЭКПУЛ: БАРОМЕТР ШУУРГА ХАРУУЛНА

Октябрь нарада Англин Блэкпул гэжэ
курортно хотодо далай үе-үе болоод
лэ шуургалан долгино. Октябрин
2-хоо 6 болотор лейборис партийн 77-
дохи конференциин энэ үнгэргэгдэһэн
ушарай сагай уларилда хабаагүй байгаа-
һыс наань, барометр шуурга харуула.

Политическэ оршон байдалда үүлжэй
бөөгнэржэ байха үедэ засаг бариха бай-
һан партийн түлөөлгшэд Блэкпулда су-
лараа шуу. Забол үнгэргэгдэхөөс бай-
һан парламентай нунгалтын урда тээ
партийн гэгшүүдэй зэргэнүүдэс нигта-
руулаха гэжэ мүнөөнэй парламентад дин-
лэхи олонхин дун абаагүй байһан лей-
борис правительство эрмэлзэнэ. Блэк-
пулда үнгэргэгдэһэн конференци дээрэ
тус правительство бүхэ орёо асуудал-
нуудыс тойрон гаража, тэрэниэ тусхай
хүтэлбэри дэмжэлгын жагсаал болгохыс
оролдоһон байгаа.

Англин хүдлэмэринэй анга эдэ ха-
раа тусбүүднэйс буруу хүрэгбэ. Конфе-
рэнциин урда тээ «Форд мотор» гэдэг
американ автомобильна концернын 57
миллион хүдлэмэринэй тус компаньин
23 заводто буһалгаа хэһон байгаа. Жэл-
дээ салн хүлһын татаһаа үлүү про-
центээр нэмэхыс хоринһон лейборис
правительствын политикыс буһалгаанда
хабаадагшад буруушажа байһанаа мэ-
дүүлэбэ. Жэл соо Англида саарһан мүн-
гэнэй үнэн 8 процентээр унажа байһан
үедэ хэгдэһэн нимэ хизаарлалда ажалша-
дай бодото олоо доходыс нилээд хороо-
гоо шуу.

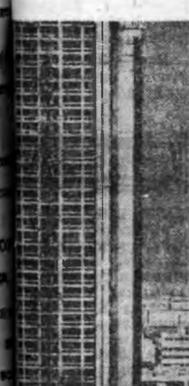
Конференциин делегадуудай олонхин
дэмжэхэ байха гэжэ лейборис правитель-
ство харалһан байгаа. Премьер-министр
Д. Халларсон конференциин трибуна дээрэ
рэнхэ үгэ хэлэхэдэ, хүдлэмэриншад болон
алба хаагшадэй ажалуудалай саашада
муудалгыс зүбшөөхэ эрилтэ профсоюзуд-
дай урда табиад, салн хүлһынэй 5 про-
центээр нэмэхэ гэгһэн правительствын
тогтоһон хэмжээс баримталхыс эднэ
ныс урлалба.

Конференциин делегадуудай олонхин
правительствын эрилтэ наһаашалгануу-
дыс эрид буруушаба. Энэ асуудалаар
абтаһан тогтоол ажалшад болон фабрика,
заводуудай эзэлгэ хоорондо аэгдэһэн
хөөрлэдөөнүүдтэ правительствын хамаа-
ралсалгыс дары болуула эрилтэ табиг-
дана. Салн хүлһынэй нэмэлгыс хизаар-
лаха гэгһэн политика ажалшадтай нуудал
байдалыс нилээд муудхаага гэгдэ тэрэн
дотор тэмдэглэгдэнэ. Һүүлэй зүүн жэл
соо хүдлэмэриншад болон алба хилшадай
бодото олоо дохид эхлээр эрид доош-
лоһон байха юм. Англин ажаллаа зо-
ной 6,3 миллионини үгэтэй ягуу бай-
далтай, харин 1,5 миллион хүн хүдлэ-
мэргүй байһаар. Энэ хадаа лейборис
правительствын гутаамшаг муулхэ поли-
тикийн үрэ дүн болоно гэжэ үгэ хэлэ-
шэд мэдүүлэбэ.

Монголнууд болон правительствын
шэнэ харата муушай аюулгануудта Ан-
глин хүдлэмэриншад ангийн харюу со-
хилто үгэжэ, эрхэнүүдэ салн хамгаала-
хаар шийдхэхэ байһыс конференциин
дүнгүүд харуула. Ажалшадэй шэнэ шэ-
нэ отядууд Фордын хүдлэмэриншэдэй
буһалгаанда хамтарн ниллэхыс бэлдэнэ.
Блэкпулда барометр шуурга харуула.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

СОЦИАЛИС

«ХЭМЖЭЭН ХЭЗЭЭ АБТАХАБ?»

Загайрай районий Карл Марксын нэрэмжэтэ колхо-
зой бүлэг гэгшүүд манай редакцида хандахада, Горхоной
леспромхозой хүдлэмэриншад оршон тойронхи байгаагаа,
даа эзэн бусаар хандажа, ажанын сабшалан гэмтэһэнэ,
хохидоло оруула гэжэ гомлоһон байгаа.

Горхоной леспромхозой директор нүхэр А. Фролов
энэ бэшгэ тушаа редакцида дирекци болон хүдлэмэриншад
түс статья партибюрогой, дирекци болон хүдлэмэриншад
лэй комитетэй үргэдхэгдэмэлтэ заседани дээрэ зүбшэн
хэлсэгдэхэ зуураа, колхознигүүдэй шүүмжэлэлтэ зүб гэжэ
тоолодоо.

Байгша оной июлиин нэгэнхэ эхилжэ, леспромхоз
модо отолһон, унагаһан газараа сээрлэхын тула тусгаар
автомашинна трактор хоёрыс тайна хон. Тини нимэ
хүдлэмэри үнгэргэһэн газарнай саг соогоо сээрлэгдэлэг
болонхой.

Редакцияда ерһэн бэшгэ

О Л О Н О Й Г О М Д О Л

Бидэнэр Захамайрай райо-
ной Усановна гэжэ нуури-
нда ажануудагбиди. Тээд хү-
дөө ондоо нютагуудай хүн
зондол клубтаа сугларжа,
кино, наада хараха аргагүй
болоһоор үннэй сомди.

Энэ асуудалаар Хамнин
сохозой хүтэлбэрлэгшэдтэ,
сомоной Советдэ нэгэнтэ бэ-
шэ хандагдана. Тэрэнхэ гад-
на, районийнгоо «Ажалай
туг» газетин хуудананда
нёлондо «Мартагдан клуб»

Тимэһээ республикынгаа

«БҮРЧЯД ҮНЭН»

гажэ статьяһе хөлбүүлээд,
үзөөбди. Тээд үрэ гараха
юм бэшэ.

РЕДАКЦИЙН АА: нютагай Советүүдэй депутатууд Е. П. Бу-
тина, Р. Д. Цыбикова, Лениной ордето пенсионер С. Д.
Дашеева болон бусад энэ нютагта ажануудаднаа абтаһан
бэшгээр Захамайрай районий соелой хүтэлбэрлэгшэд
дары хэмжээ абаха аабза гэжэ найдагдана.

«ХЭМЖЭЭН ХЭЗЭЭ АБТАХАБ?»

Загайрай районий Карл Марксын нэрэмжэтэ колхо-
зой бүлэг гэгшүүд манай редакцида хандахада, Горхоной
леспромхозой хүдлэмэриншад оршон тойронхи байгаагаа,
даа эзэн бусаар хандажа, ажанын сабшалан гэмтэһэнэ,
хохидоло оруула гэжэ гомлоһон байгаа.

Горхоной леспромхозой директор нүхэр А. Фролов
энэ бэшгэ тушаа редакцида дирекци болон хүдлэмэриншад
түс статья партибюрогой, дирекци болон хүдлэмэриншад
лэй комитетэй үргэдхэгдэмэлтэ заседани дээрэ зүбшэн
хэлсэгдэхэ зуураа, колхознигүүдэй шүүмжэлэлтэ зүб гэжэ
тоолодоо.

Байгша оной июлиин нэгэнхэ эхилжэ, леспромхоз
модо отолһон, унагаһан газараа сээрлэхын тула тусгаар
автомашинна трактор хоёрыс тайна хон. Тини нимэ
хүдлэмэри үнгэргэһэн газарнай саг соогоо сээрлэгдэлэг
болонхой.

«БҮРЧЯД ҮНЭН»

гажэ статьяһе хөлбүүлээд

Ажанын правлениитэй зүбшэн хэлсэгдэһэн өһоор, хүдөө
ажанын хүдлэмэриншад мүнөө үедэ сэхэ хабаатай байһан
бэшэ 5 гектар газарыс леспромхоз хэрэглэһэн байгаа.
Тэрэнэ байгша оной ноябрийн нэгэ болотор сээрлээд,
ажахындай тушаахабди.

Гаража жэлдэ жорөөдлөгшын цех шэнэхэн заһаба-
рилгагдана. Тинхэднэ гомлоһон модон, тайрадаһан те-
хнологическа зомгоһон болон хэрэглэгдэхээр хараалагдана.

Ой соогуурай поселогүүдэ нэгдүүлхэ тухай «Мин-
леспромхоз» № 55 хатралта дүүргэн, байрын гэрнүү-
дыс бариха үедөө 150 метрэй тайна харгы хааһан байгаа-
бди. Харин мүнөө тэрэ хаалта абтанхай. Харгы замаар
ябалга хуушан гуримдаа оруулагданхай.

Хилын саананаа

ТАСС • АПН •

АЮУЛГҮЙН СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

НЬЮ-ЙОРК. Ливандахи
байдалыс хаража үзэхын тула
ООН-ой Аюулгүйн Совет
октябрийн 6-най үдэшэ засе-
дани дары зарлаба. Амгалан
байдал хэрэгхэ, национальна
эблөрлөгтэ туйлаха, Ливанай
газар дайдын бүрэн бутан
байлгыс хангаха, националь
на бөөс дааһан байдал нэр-
гээхэ зорилготойгоор нэгэн
дугаар баталан абтаһан тог-
тоол соогоо Совет зуршилдэ-
дөөндэ хабаатай бүхэ тала-
нуудыс буудалдаа зогсоохы-
нь урлалаа. Орон дотор
шуһа адхаралгата дайнай үр-
гэлжүүлэгдэжэ байһаарнь

АТОМ ХҮНЭЙ АША ТУҢАДА

ВЕНА. Ядерна түлшөөр
найдамтай хангаха талаар
уласхоорондын науучна ху-
ралдаан эндэ болоно дүүрбэ.
Атомина элшэ хүснэй талаар
уласхоорондын агентство
(МАГАТЭ) тэрэниэ эмхид-
хэһон байгаа.

Уласхоорондын зүгһөө хи-
налта тогтоолгыс найдамтай-
гаар хангалгын шуала байн-
хын тухай 1945 онһоо хойшо
нэгэнтэ болшэ хэлэгдэдэг.
Нимэ ушарла МАГАТЭ эм-
хидхэгдэн байгуулагдана нэн.
Ядерна буу зэбсэг тараа-
хагүй тухай договорой 1970
ондо хүснөөд ороходоһон,
энэ талаар ажал юбуула
улам эршэмтэйгээр хэгдэжэ
захалһан байгаа. Мүнөө үедэ
110 орон МАГАТЭ-гэй гэг-
шүүд юм.

30 гаран ороной, тэрэ
тоодо Советскэ Союзай 300-
гаад эрдэмтэ энэ хуралдаан-
да хабаадаба. МАГАТЭ-е хи-
налгыс сваашадна нарнуула-
ха тушаа совет эрдэмтэдэй
хэһон элшдхэлүүд олоной
анхрал татаһан байгаа.

ГВАТЕМАЛАДАХИ ТЭМСЭЛ ҮРГЭДЭНЭ

ГВАНА. Республикын
нийслэл — Гватемала хотодо
долоон хоной урда тээ со-
носкогдон ажалшадтай бу-
һалтан бусад хото городуу-
даар тарбаба. Тэрэ генерал
Ромео Лукнасий зонхилхыс за-
саг захиргаанай хашалта
харшалантануудай политикка-
да эсэргүүгээр хүдлэмэриншад-
дэй, алба хаагшадтай, студент
залуушуудай, бусад хүн зо-
ной үргэн нинтэ тэмсэл боло-
тороо урғанан байна.

Банкын алба хаагшад, ме-
дицинын хүдлэмэриншад,
юридическэ эмхи зургануу-
дай, типографинуудай, гүр-
нэй телефонно компаньин ба
бусад эмхинүүдэй худалмэри-
лэгшэд октябрийн 6-да бу-
һалгаанда хабаадалсажа
эхилбэ.

Гватемала хото түрэмэл-

БУРУУШААЛГЫН БЭШЭГ ЭЛГЭЭБЭ

ТОКИО. Ядерна буу зэб-
сэг бүтээн гаргалгыс, ней-
троно бомбо үйлдэбэрлэгч
буруушаажа байһанаа мэдүү-
лэн, атомина ба водородно
зэбсэг хэрэгсэлүүдэс хор-
хын түлөө Бүхэяпоной совет
США-гай президент Дж.
Картерта бэшгэ эльгээбэ.
Энэ гутаамшаг муушай буу
зэбсэг бүтээн гаргаха тусбө-
һөө США-гай правительствын
арсаагүй байһыс нейтроно
бомбо бүтээлгэдэ мүнгэ но-
молхо гэгһэн американ сенат-
дай наһан абтаһан шийдхэ-
бэри элрхэйлэн гэршэлнэ
гээд бэшгэ соо хэлэгдэнэ.
Ядерна буу зэбсэг бүтээн
гаргалгыс дары болуулаха
хэднэ США-гай правительст-
вын урда табигдана.

Уласхоорондын худалдаа наймаанай
палатын Холбоото Штадуудта болон
26-лахи конгресс социалис оронуудтай
худалдаа наймаа үгжөөлгэдэ анхара-
лаа эхлээр хандуула. Тусхайлбал, аме-
рикан худалдаа наймаашадтай түлөө-
лэгшэдэй Л. И. Брежневтэй наһан
Москвада уулзаһанын совет-американ
худалдаа наймаанай-экономикакса хол-
боос гуримшуулаха гэжэ хоёр талын
хүсөөг байһыс үшөө дахин гэршэлэе
гээд палатын президент Я. Макгре-
гор тэмдэглэе. Гансал манай хоёр орон-
до бэшэ, харин бүхэ дэлхэй дээрэ ам-
галан байдал хангалдаа эхэ нүлөө
үзүүлхэ харилсаа тогтооһын түлөө эдб-
хүтэйгээр тэмсэдэг Советскэ Союзай
хараа бодолдо үнлэр сэгналтэ үгэнбэлн
гэжэ тэрэ хэлэбэ.

КЭМП-ДЭВИДЭЙ СУУРЯН

ЛИВАНДА СОНОСТОНО

Араб арадуудай ара талада США-
гай, Израилин ба Египедэй шуоуаар
хэһон үгсөөнэй дүнгүүд шуһата муу-
шай сууряан боложо, Ливанда соносто-
бо. Сададад бөөс тушааһан политикаар,
Израилин эзэрлэг түрмэхэйшүүдэй
шэнэ буулгануудар урмашан зоригхо-
һон Ливанай хархис хүснүүд
Бейруттэ шэнэ зэбсэгтэ тэмсэл үү-
хэбэ. Граждан дай болуулаха зорилго-
тойгоор ороң дотор ерүүлэгдэһэн, гол
түлөө Сирийн сэрэгүүднэ буридуулгэ-
дэһэн арабууд хоорондын хүснүүдэй
эрхэ түлөөлөгтэ нунаахыс Ливанай
засагаархидай арсаха гэгһэн эрилтэ
элэһэй удамарша — консервативна
«Ливанай фронт» гэдэг эмхин түрүү-
лэгшэ К. Шаамун табһан байна.

«Сирийн һүүлшын содадад Лива-
най газар дээрэнэ гаража ошоторнь»
тэмсэлэе үргэлжүүлхэ гэгшэ «фрон-
тыс» гол зорилго болон гээд Шаамун
сонособо. Хэний тухиралгаар ингэжэ
хэлхэһыннэй ойлгохоор юм ааб даа. США-
гай, Израилин, Египедэй, Саудовска
Аравийн, Ливанай хабаадалгатайгаар
Ливанай асуудалыс шийдхэхэ уласхоо-

Ажалдаа эрхын түлөө
тэмсэл Франциин олон рай-
онуудта һаа болобо. «Са-
сийор—Солла» гэжэ кон-
ференци хүдлэмэриншад мүн-
өө үшнэ шулаа асуудла-
дыс захиргаанай урда эрилтэ
табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: метал-
лургуудай жагсаал.

ТАСС-ай фотохронико.

